

Blekinge Tekniska Högskola
Institutionen för hälsa

Digitala Kränkningar

Det preventiva arbetet

JENNY ANDERSSON
LINDA FORSLUND

Examensarbete i Folkhälsovetenskap 15 hp
FHGFS
Folkhälsovetenskap med inriktning mot samhällsplanering
Juni 2014

Handledare Peter Anderberg
Blekinge Tekniska Högskola
Institutionen för hälsa
371 79 Karlskrona

DIGITALA KRÄNKNINGAR

-EN LITTERATURSTUDIE

JENNY ANDERSSON
LINDA FORSLUND

SAMMANFATTNING

Att använda sig utav internet har i dag blivit en självklarhet, dagens information och kommunikationsteknologi har öppnat världar som tidigare var helt okända. I denna utveckling har nya former utav mobbing och kränkningar vuxit fram. Teknologin, sociala medier och den ökade tillgängligheten har bidragit till en större öppenhet, gränsöverskridande arbete och lärande samt ökat tillgängligheten för sociala relationer, men här identifieras även en baksida. Studien bygger på en kvalitativ undersökning som har utförts i form av en litteraturstudie. En systematisk litteratursökning har genomförts i två steg vart efter ett manuellt artikelurval har gjorts. En tematisk innehållsanalys har därefter använts för att identifiera återkommande teman i form av förebyggande insatser för att förhindra digitala kränkningar i skolans miljö. Digitala kränkningar är ett relativt nytt fenomen och grunden i denna studie har varit att kartlägga det preventiva arbetet i skolan. Genom att kartlägga tidigare forskning i ämnet identifieras skolans preventiva insatser för att motverka digitala kränkningar. Resultatet visar att utbildning om digitala kränkningar behövs i större utsträckning i skolan. Ökad samverkan mellan samhälle och skola samt att eleverna görs delaktiga i det förebyggande arbetet. Studien pekar även på att tydligare övergripande planer i skolan behövs som innefattar alla former utav kränkande behandlingar i kombination med ökad medvetenhet och delaktighet hos föräldrar.

Nyckelord

Digitala kränkningar, mobbning, skola, policy, cyberbullying, school, prevention

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
BAKGRUND	1
Mobbing	1-2
Utbredning	2
Digitala kränkningars effekt på individen	2-3
FOLKHÄLSOPERSPEKTIVET	3
Skolan som hälsofrämjande arena	3-4
SYFTE	4
METOD	4
Sökstrategier	4-5
Urval	5
Kvalitetsgranskning	5-7
Innehållsanalys	7
Etiska överväganden	7-8
RESULTAT	8
Utbildning om digitala kränkningar	8-9
Motiverande samtal	9-10
Rapportering för att identifiera och förhindra digitala kränkningar	10
Konsekvenser för förövaren	10
En säker skolmiljö	10-11
Policy formulering	11
Samverkan	11
DISKUSSION	11
Metoddiskussion	11-12
Resultatdiskussion	12-16
FORTSATT FORSKNING	16-17
SLUTSATS	17

SJÄLVSTÄNDIGHET	17-18
REFERENSLISTA	19-21
BILAGEFÖRTECKNING	22

INLEDNING

I dag har det blivit en självklarhet att kommunicera med varandra utan att varken se varandra eller höra varandra. Internet har öppnat en värld där sociala medier har gett möjlighet till en ny arena för mobbning. Digitala kränkningar blir mer ofta förekommande enligt Skolverket (2013) som menar att kränkande behandling innefattar diskriminering och trakasserier som har gemensamt att de strider mot principen om alla människors lika värde. Skolan är en viktig arena för det preventiva arbetet med digitala kränkningar. Genom att belysa hur det preventiva arbetet ser ut i dag, vad tidigare forskning visar och vilka typer av insatser som genomförs, ska området belysas och studeras om det kräver ytterligare insatser och tydligare övergripande planer och policys. Exempelvis anser Ronneby kommun att det är viktigt att belysa skolans roll och ansvar i det preventiva arbetet mot digitala kränkningar (Ronneby kommun, 2012).

BAKGRUND

Enligt Diskrimineringsombudsmannen (2005) är kränkningar kopplat till psykisk ohälsa, för den som har blivit utsatt. Digitala medier suddar ut gränserna mellan skola och fritid – samt ställer nya krav på samverkan mellan hem och skola. Definitioner av kränkande behandling förekommer i både forskning och lagstiftning.

Digitala kränkningar innebär kränkningar genom digital teknik som dator eller mobiltelefon. Inom ramen för digitala kränkningar finns hot, öknamn, utfrysning, kränkningar i form av texter och bilder via sociala forum på internet samt via mobiltelefon enligt Skolverket (2013). I Diskrimineringslagens (SFS 2008:567) diskrimineringsbegrepp ingår fem olika typer av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera. Med trakasserier menas i lagens mening: ”ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder” (1 kap 4 § p.3).

Enligt Skollagen (2010:800) 6 kapitlet ska det finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever i skolan. Skolan har en skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling samt se till att en övergripande plan mot kränkande behandling upprättas där redogörelse ska finnas för planerade åtgärder. Viktigt att belysa är att kravet på att ha en plan för kränkande behandling gäller all skollagsreglerad verksamhet.

Ett exempel som Ronneby kommuns övergripande plan mot kränkande behandling belyser är värdegrundsarbete och systematiskt kvalitetsarbete i skolan som grundläggande faktorer i det förebyggande arbetet mot kränkningar (Ronneby kommun, 2012).

Mobbning

Skolverket (2012) definierar mobbning som en upprepad negativ handling där någon eller några medvetet försöker tillfoga en annan individ skada eller obehag. Begreppet mobbning

förekommer inte i lagarna och genom att i stället lägga fokus på trakasserier och kränkningar inkluderas dessa i lagen och även enskilda kränkningar blir oacceptabla (Skolverket, 2012).

Flera faktorer återkommer i de olika definitionerna vi funnit av vad som utgör en digital kränkning (cyberbullying), men det finns även åsiktsskillnader om vad som bör ingå i en definition. Vissa forskare menar att det i begreppet ingår att handlingen måste vara aggressiv, medveten, upprepad samt innehålla en makt obalans (Dooley, Pyzalski & Cross, 2009). Andra forskare menar att maktobalansen inte behöver vara en del av cyberbullying då det kan vara svårt att avgöra vem som har större makt över Internet, är det den personen med mer teknisk kunskap (Dooley et al., 2009)? En stor del av problematiken med digitala kränkningar är att offret inte kan komma ifrån kränkningarna då dessa ligger kvar på Internet vilket kan leda till en känsla av vanmakt. Frågan kan då uppkomma om handlingen verkligen behöver vara upprepad för att anses vara kränkande? Om ett meddelande endast skickas en gång men flera människor kan läsa det och sedan sprida det vidare kan handlingen upplevas som mycket kränkande av offret (Ibid.).

Utbredning

En inledande litteraturgranskning har visat att det finns vissa skillnader i rapportering över hur många barn och ungdomar som påverkas av digitala kränkningar (Kiriakidis & Kavoura, 2010). En anledning kan vara att det, som diskuterats ovan, inte finns en helt klar definition av vad som utgör en digital kränkning (cyberbullying) (Ibid.). Friends (2013) har genomfört undersökningar som visar att 45 % av barn och unga har blivit kränkta via internet eller mobiltelefon. Ungefär 90 % av barn och unga är överens om att detta beror på att vi inte ser individen framför oss som utsätts för kränkningen.

Digitala kränkningars effekt på individen

Det finns viss meningsskiljaktighet om huruvida digitala kränkningar upplevs som värre än traditionell mobbning och Bauman och Newman (2013) visar att det inte är mobbningens form utan snarare dess innehåll (natur) som leder till hur plågsam mobbningen eller kränkningen upplevs. Vid digitala kränkningar är det ofta offrets rykte som hotas och kan enligt Kiriakidis och Kavoura (2010) upplevas som värre. Mobbaren ser inte sitt offers reaktion varför denne inte vet hur stor skada han eller hon åsamkar. Samtidigt ger, som nämnts, teknologin anonymitet varför det kan vara svårt att spåra förövaren och denne behöver inte vara rädd för konsekvenser (Kiriakidis & Kavoura, 2010). Den mest plågsamma formen av digitala kränkningar tycks vara mobbning med sexuellt material (då bilder delas och sprids till exempel). Anledningen till att digitala kränkningar kan upplevas som värre kan vara ett resultat av att detta material kan spridas fort och till många med hjälp av teknologi (Bauman & Newman, 2013). En annan aspekt som gör digitala kränkningar unika är att den digitala världen till stor del är okontrollerad. Ungdomar kan skicka och motta meddelanden utan att vuxna är medvetna om det och kränkningarna kan fortgå under en längre tid, till skillnad mot skolgården där vuxna kan ingripa fortare (Kiriakidis & Kavoura, 2010)

Bland de elever som utsätts för digitala kränkningar rapporteras känslor såsom sorgsenhet, vanmakt och ilska (Hoff & Mitchell, 2008). Den anonymitet som den digitala tekniken medför leder till en ökad känsla av vanmakt och rädsla hos offren (Hoff & Mitchell, 2008). Dessa känslor kan i sin tur leda till att offret drar sig tillbaka och även till en ökad självmordsrisk (Hoff & Mitchell, 2008; Moreno, Egan, Bare, Young & Cox, 2013).

Enligt Flygare och Johansson (2013) är det vanligt att individer som utsätts för upprepade kränkningar tenderar att klandra sig själva för den utsatthet de drabbas utav. Upplevd sämre

självkänsla och känsla av skam är mer vanligt hos de som utsatts för kränkningar än hos de som inte utsatts. Studier visar att det inte enbart är de elever som faller offer för mobbning som lider utan även förövarna kan lida av negativa psykosociala effekter (Wade & Beran, 2011).

FOLKHÄLSOPERSPEKTIVET

Folkhälsovetenskapen är ett komplext område och folkhälsa beskriver Pellmer och Wramner (2002) som befolkningens fysiska och andliga hälsa och hur hälsotillståndet i ett land ser ut. Begreppet hälsa innefattar ett långt, friskt, rikt och jämlikt liv och bör ses som en resurs för samhället. En del i detta tvärvetenskapliga område är miljöns betydelse för hälsan och i miljön innefattas även de sociala aspekterna av omgivningen.

Skolan som hälsofrämjande arena

Skolan är en miljö som är mycket viktig för barn och unga där de tillbringar en stor del av sitt unga liv. Flera olika ansatser bör tas hänsyn till då förebyggande och hälsofrämjande arbete i skolan bedrivs. Genom att se skolan som en hälsofrämjande arena och bygga upp handlingsplaner som koncentrerar sig på målgruppen barn och unga kan arbetet byggas upp genom att fokusera på frisk och riskfaktorer (Pellmer & Wramner, 2002). Det preventiva arbetet mot digitala kränkningar bör inriktas på skyddsfaktorer för en stödjande skolmiljö, som även är samhällets ansvar, för att främja sårbara grupper (Pellmer & Wramner, 2002). Medin och Alexandersson (2000) lyfter fram skolan som stödjande miljö och menar att hälsofrämjande arbete ska genomsyra verksamheten, genom att utgå från en helhetssyn över samtliga i skolans miljöer, såväl elever och anställda och utgå från deras verklighet. Det förebyggande arbetet bör genomsyras genom ett salutogent perspektiv.

För barn och unga grundläggs vanor och beteenden tidigt i livet (Pallmer & Wramner, 2002). Wall (2009) beskriver hur stress är kroppens försvar då man möter något som upplevs som farligt och hotfullt. Om en individ utsätts för stress under en längre tid kan detta leda till stora risker för individen. Barn och unga utgör en grupp som uppfattar risken för stress mindre än vuxna.

Vi har valt att studera det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar i skolan då det är den arena som finns i vårt samhälle där alla barn och ungdomar samlas (Moreno et al., 2013).

Trots att många barn och ungdomar utsätts för digitala kränkningar visar vår inledande litteraturgranskning att skolors policys inom området kan vara bristande. År 2008 hade enbart 32 % av undersökta skolor i England en policy som omfattade digitala kränkningar vilket kan ses som lågt då digitala kränkningar utgör en väsentlig del av dagens mobbning (Smith, Kupferberg, Mora-Merchan, Samara, Bosley & Osborn, 2012).

Elever har ofta dålig eller ingen kunskap om sin skolas policy mot digitala kränkningar och även om eleverna känner till skolans policy så rapporterar de inte kränkningar till skolpersonalen då de känner att de kanske inte kommer tas på allvar eller att ärendet inte kommer behandlas konfidentiellt (Hoff & Mitchell, 2008). Många elever rapporterar inte digitala kränkningar till vuxna då de hoppas att kränkningarna skall sluta av sig själv. Istället visade det sig att kränkningarna inte slutade när förövaren ignorerades utan snarare att de digitala kränkningarna eskalerade. Om eleverna reagerade så fann Hoff och Mitchell (2008) att pojkarna reagerade mer aktivt och fysiskt medan flickorna agerade mer passivt. Flickor

har visat sig vara mer benägna att rapportera digitala kränkningar till vuxna men oftast rapporteras inte kränkningar förrän de eskalerat till mycket allvarliga incidenter (Ibid.).

Vidare rapporteras inte digitala kränkningar till föräldrar då de ungdomar som utsätts för mobbningen är rädda för att de skall råka ut för bestraffning. Störst är rädslan att förlora rätten att använda dator eller mobil telefon eller att föräldrarna ska få reda på något som ungdomarna känner sig besvärade över, såsom förhållanden eller eget Internet beteende (Ibid.).

Trots detta framhåller Hoff och Mitchell (2008) att skolan måste stå i centrum när det gäller att förändra ungdomars attityder i dagens samhälle. Det är skolorna som har möjlighet att utbilda samt försöka korrigera ungdomars beteenden (Ibid.). Föräldrar har också en viktig roll att spela för att hjälpa och utbilda barn och ungdomar om digitala kränkningar men många föräldrar kan känna sig oförberedda på att lära sina barn om Internet säkerhet då ungdomar idag kan ha större kunskap om teknologi och Internet än sina föräldrar (Moreno et al., 2013).

Att digitala kränkningar är ett allvarligt folkhälsoproblem som påverkar många barn och ungdomar negativt har klarlagts i Friends Nätrapport 2013 (Friends, 2013). Mer oklart är hur problemet skall lösas och om en tydligare policy behövs samt var och av vem en sådan policy bör utvecklas.

SYFTE

Syftet är att belysa hur det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut.

METOD

Studien genomfördes som en systematisk litteraturstudie med en strategisk litteratursökning samt artikel granskning av publicerade vetenskapliga artiklar inom området. Artiklarna har kritiskt granskats ur ett kvalitativt perspektiv, jämförts och analyserats genom metoden tematisk analys (Harvad University, 2008). En tematisk innehållsanalys är lämplig att använda då den visar på gemensamma mönster i det granskade innehållet (Bryman, 2008).

Sökstrategier

I steg 1 genomfördes en första litteratursökning se Bilaga 1. Sökord har använts i olika kombinationer för att finna de studier som kan svara på hur det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut. Artiklarna söktes fram i databaserna Summon@BTH, som är en söktjänst där ett bredare område av litteratur innefattas där bland samhälls- och beteendevetenskap samt hälsa och PsycArticles, som är inriktad mot ekonomi, samhälls- och beteendevetenskap, hälsa, vård och hälsoteknik samt ERIC (EBSCO), som är en databas inriktad mot ekonomi, samhälls- och beteendevetenskap, och PubMed, som är inriktad mot hälsa, vård och hälsoteknik.

Sökorden som användes i den första sökningen var: cyberbullying, policy, school, teacher perspective. Vi avgränsade sökningen till området ”public health”. Denna sökning gjordes i Summon@BTH, PsycArticles och ERIC. Sökningen har sammanfattats i en sökmatrix se Bilaga 1, som visar hur sökorden använts för att begränsa antalet träffar samt finna relevant forskning inom området.

Då vi efter denna första genomförda sökning inte var övertygade om att vi funnit den mest relevanta forskningen inom området beslutade vi oss för att göra om sökningen med vissa justeringar i steg 2. Här användes även PubMed som inte ingick i steg 1 samt Summon@BTH, PsycArticles och ERIC. I den andra sökningen användes sökorden: school, policy, Internet, cyberbullying, prevention, intervention och harassment. Efter att ha studerat resultaten i denna sökning fann vi att resultaten i ERIC var de som passade vårt syfte bäst. Resultaten i de andra databaserna var inriktade på de psykologiska effekterna av digitala kränkningar och vi vill genom denna studie granska det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar. Vi valde därför att koncentrera våra sökningar på ERIC.

Urval

Genom att använda inklusionskriterier avgränsades sökningen ytterligare inför urvalet av artiklar. Inklusionskriterierna var tidsavgränsning till 2004-2014, dock uppmärksammades att forskning före 2004 var sällsynt vilket ger en bild av att området är relativt nytt och utforskat, vidare avgränsades sökningen ytterligare med inklusionskriterierna peer review samt journal article som gav vetenskapligt granskade artiklar som publicerat i en vetenskaplig tidskrift. En manuell sökning har därefter genomförts där endast empiriska studier valts ut med undantag för Pearce, Cross, Monks, Waters och Falconer (2011) som är en litteraturgranskning. Titel och abstrakt har granskats och på så sätt har de artiklar som inte motsvarar inklusions- och exklusionskriterierna för syftet sorterats bort. Efter den manuella sökningen har resterande artiklar lästs i sin helhet och evaluerats inför det slutgiltiga urvalet av sju artiklar som använts i analysen. Endast artiklar som berör digitala kränkningar samt särskilt handlar om förebyggande arbete har valts ut (jämfört med artiklar som berör all form av mobbning) vilket exkluderar elevernas egna coping mekanismer.

Kvalitetsgranskning

I genomgången av valda artiklar har det säkerställts att det är vetenskapliga artiklar av god kvalitet som används. De utvalda artiklarna har studerats ur ett kvalitativt perspektiv se Bilaga 2. Både kvantitativa och kvalitativa studier har använts. Enligt Bryman (2008) finns det inte någon konsensus om hur en kvalitetsgranskning av kvalitativ forskning skall utföras. Till exempel kan extern reliabilitet vara svår att säkerställa då sociala fenomen hela tiden utvecklas och förändras. Likaså kan extern validitet vara svår att kontrollera då kvalitativ forskning ofta använder sig av fallstudier och små stickprov. Med extern validiteten menas huruvida studiens resultat kan generaliseras till andra sociala miljöer (Bryman, 2008). Bryman (2008) föreslår därför att forskningens överförbarhet (transferability) istället försäkras genom att forskarna i detalj beskriver den kultur som studerats ("thick description", s. 378). På så vis kan andra avgöra huruvida studiens resultat kan vara överförbara till annan miljö (Ibid.).

Det är särskilt den utvalda forskningens externa validitet eller överförbarhet som studerats då vi genom den utförda litteraturgranskningen önskar finna hur det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut och hur det kan tillämpas i andra skolor.

Studien utförd av Stauffer, Allen Heath, Coyne och Ferrin (2012) var en kvantitativ studie med tämligen få deltagare, endast 66 lärare vid endast en skola i USA. Försiktighet måste därför iaktas beträffande studiens externa validitet. Trots att vissa resultat kan generaliseras så kan inte uteslutas att resultaten är bundna till just den studerade skolan (Stauffer et al., 2012). Selektionsfel kan också ha uppstått då det i studien inte framkommer varför vissa lärare valt att delta och andra inte (Andersson, 2006).

Likaså kan den externa validiteten diskuteras beträffande Hinduja och Patchins studie (2013) där författarna skriver att urvalet av de elever som deltog i studien inte tillåter att resultatet generaliseras till alla kommunala skolor i USA (Hinduja & Patchin, 2013). Författarna använde sig av ett t-test och fann att deras stickprov innehöll en större andel mellanstadieelever än gymnasieelever samt färre ”White non-Hispanic and African American students than the population as a whole” (Hinduja & Patchin, 2013, s. 715). Författarna finner dock trots detta att deras urval är varierat och representativt. Hinduja och Patchins (2013) studie uppställer följande hypotes: ”that certain informal social control mechanisms (i.e., peers, parents, educators) do have an important impact on cyberbullying behaviors” (Ibid., s. 716). Författarna kan inte säkerställa tidsordningen i resultatet, vilket innebär att vi inte med säkerhet vet vad som kom först; de andras beteende (peers) eller de deltagandes svar. Vidare måste försiktighet iaktas när ungdomarnas svar analyseras då det kan finnas en risk att de inte svarar helt ärligt. Det finns en tendens att vilja ge det mest önskvärda svaret snarare än det mest ärliga. Detta är dock ett problem som gäller de flesta studier där resultaten kommer från själv-rapportering och inte ett särskilt problem med den utvalda studien (Hinduja & Patchin, 2013).

Jones, Mitchell och Finkelhor (2012) utförde en kvantitativ studie där 4561 ungdomar intervjuades under en tio-års period: 1501 ungdomar år 2000, 1500 år 2005 och 1560 år 2010 deltog i studien. Under denna tidsperiod har vårt användande av teknologi förändrats och likaså den tekniska terminologin. Detta innebär att för intervjuerna som utfördes år 2010 hade frågorna utvecklats för att innehålla information om sociala nätverk (såsom Facebook) vilket var frånvarande från intervjuerna år 2000 och 2005. Vidare kan terminologin ha utvecklats så att termer har en annan innebörd år 2010 än de hade år 2000 (se till exempel chatroom) (Jones et al., 2012).

Cassidy, Brown och Jackson (2012) utförde en kvalitativ studie på 17 ”educators” varav 2 rektorer, 4 biträdande rektorer, 5 lärare, 4 ”counsellors” samt 2 ”youth workers”. Dessa 17 deltagare kom från två olika skolor. Eftersom endast 5 lärare deltog i studien begränsas reliabiliteten utav det låga stickprovet. Intervjuer genomfördes med ett neutralt och objektivt förhållningssätt för att inte data skulle färgas av intervjuarens egen förförståelse. En av forskarna genomförde den 45 – 60 minuter långa intervjun. Efter att intervjun spelats in på band och transkriberats klart gavs studiens deltagare möjlighet att gå igenom det transkriberade underlaget för att ges möjlighet att göra förändringar. Detta för att öka bekräftelsebarheten och kallas även deltagarkontroll (Malterud, 1998).

Paul, Smith och Blumberg (2012) genomförde under 7 veckor en kvalitativ studie i form av fokusgrupper med totalt 30 deltagare. En av författarna var en stödjande roll i skolan och erkändes av elever som utomstående och helt objektiv i sitt deltagande. Gruppdiskussioner genomfördes en gång i veckan under dessa 7 veckor och avslutades med en utvärdering. I denna studie hade ett längre tidsperspektiv gett studien möjlighet att få en djupare analys av problemen med digitala kränkningar samt hade möjlighet getts till en bättre sammanhållning i fokusgrupperna.

Pearce et al. (2011) genomförde en litteraturgranskning av de evidensbaserade strategierna som antagits i Australien för att reducera mobbning, inklusive digitala kränkningar. Enligt Pearce et al. (2011) så är utvärderingarna av de antagna programmen (som studerades) bristande på grund av att programmen inte håller ”scientific methodological rigour” (s. 13). De fann att framtida studier om det förebyggande arbetet mot mobbning måste använda sig av forskning med starkare intern och extern validitet så att resultaten blir överförbara och för att en mer effektiv jämförelse mellan de olika strategierna kan företas (Pearce et al., 2011).

Wright, Burnhamn, Inman och Ogorchock (2009) genomförde en studie som använde sig av både kvantitativa och kvalitativa metoder inom ett skoldistrikt och enbart på mellanstadieelever varför studiens externa validitet kan ifrågasättas. Det kan inte säkerställas att samma resultat skulle uppnås i ett annat skolsystem eller med en annan åldersgrupp och därför kan vi heller inte med säkerhet säga att resultaten kan generaliseras.

Den externa validiteten, eller studiens överförbarhet, kan diskuteras i alla de utvalda studierna. Detta kan vara ett resultat av att detta område är tämligen nytt och utforskat. Trots att artiklarnas externa validitet kan diskuteras så anser vi att de presenterade resultaten visar hur det förebyggande arbetet ser ut idag. Vi anser att dessa studiers resultat ger en varierad överblick över hur ett flertal olika skolor arbetar med digitala kränkningar och detta kan med fördel tas i beaktande då andra skolor planerar förebyggande insatser.

Innehållsanalys

Genom att påbörja analysen under artikelgranskningen innebar det en fördel inför slutbearbetningen och för att vidare jämföra data samt etablera om det finns vissa koder och teman som återkommer (Green & Thorogood, 2014). En tematisk analys har använts för att studera artiklarna var för sig se Bilaga 3. Steg ett påbörjades med att bekanta sig med data som samlats in, vilket inneburit att samtliga artiklar har lästs grundligt ett flertal gånger för att därefter i steg två, identifiera de meningsbärande enheterna. Då samtliga meningsbärande enheter har identifierats har enheten kondenserats. Enligt Bryman (2008) är det viktigt att inte förlora innehållet i meningen utan ta med så stor del av innehållet som behövs. I steg tre har data delats in i subkategorier med hjälp av ett induktivt förhållningssätt vilka har visat vilka subkategorier som är återkommande. Följande har subkategorierna använts vid urvalet av kategorierna där artiklarna lästs igenom flera gånger och de meningsbärande enheterna visat vilka subkategorier som är återkommande och genom detta skapat kategorier. Till en början identifierades en stor del subkategorier som sedan slogs samman och bildade nya subkategorier som placerades in under rätt kategori (Bryman, 2008). Under steg fyra har kategorier och subkategorier organiserats och med hjälp utav metoden ”cut and paste” (Green & Thorogood, 2014, sid. 214). Slutligen har ett kategorischema upprättats för att ge läsaren en överblick över vilka kategorier som identifierats i respektive forskning se Bilaga 4.

Etiska överväganden

De utvalda artiklarna utgör sex studier där ungdomar och lärare intervjuats och studerats. Den sjunde artikeln är en granskning av antagna strategier för att förebygga mobbning, däribland digitala kränkningar. De etiska utgångspunkterna för all forskning som involverar människor är att inte skada deltagarna, att erhålla informerat samtycke, rätten till privatliv och huruvida deltagarna blivit vilseledda (Bryman, 2008). Frågor som är värda att begrundas beträffande de utvalda studierna är, särskilt då det gäller kvalitativa studier, att deltagarnas anonymitet säkerställs (Bryman, 2008). Cassidy et al. (2012) lät varje deltagare välja en pseudonym. Trots sådana försiktighetsåtgärder är det viktigt att understryka att det kan vara svårt att helt försäkra deltagarnas anonymitet (Bryman, 2008). Bryman (2008) skriver också vad gäller samtycke att deltagarna skall få så mycket information som de behöver för att fatta ett beslut. Stauffer et al. (2012) skriver att lärarna erhöll information om syftet med studien innan enkäten delades ut. Det framgår inte klart att samtycke erhöles men information och utdelande av enkäterna skedde på ett möte så tillfälle fanns för deltagarna att ställa frågor och meddela om de inte ville delta. Även Hinduja och Patchin (2013) erhölet ett passivt samtycke från föräldrar till utvalda elever då brev skickades hem till föräldrarna där de kunde indikera om de önskade att deras barn inte deltog. Enligt Hinduja och Patchin (2013) är detta ett

godtagbart förfarande som använts i tidigare studier där digitala kränkningar bland ungdomar undersökts. Även skolan informerades om studien och dess syfte (Hinduja & Patchin, 2013). Jones et al. (2013) erhöll informerat samtycke först med föräldrarna över telefon och sedan från ungdomarna själva. Likaså erhöll Wright et al. (2009) samtycke från skolorna och alla deltagande elevers föräldrar. Forskarna fick också forskningen godkänd av deras institutions etiska kommitté.

RESULTAT

Flera olika strategier för att förebygga digitala kränkningar i skolan har identifierats i litteraturstudien. Genom de kategorier som den tematiska innehållsanalysen har gett visar detta på hur det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut.

1. Utbildning om digitala kränkningar
2. Motiverande samtal om digitala kränkningar
3. Rapportering för att identifiera och förhindra digitala kränkningar
4. Konsekvenser för förövaren
5. En säker skolmiljö
6. Policy formulering
7. Samverkan

Utbildning om digitala kränkningar

Stauffer et al. (2012) visar på insatser som kan införas där hela skolan görs delaktig. ”School wide antibullying assemblies” är ett sätt som lyfts fram, denna innebär att elever samlas i olika typer av konstellationer för att lyssna till exempelvis föreläsningar om värdegrunder och konsekvenser kring digitala kränkningar. Denna strategi har varit mindre framgångsrik enligt Stauffer et al. (2012). Pearce et al. (2011) understryker däremot vikten av att öka medvetenheten hos hela skolan genom ”assemblies” och information till föräldrar så att en gemensam plattform formas från vilken man kan arbeta för att förhindra, identifiera, och hantera problem med digitala kränkningar både effektivt och konsekvent. Även Cassidy et al. (2012) lyfter fram denna strategi i sin studie där dessa ”School wide antibullying assemblies” har lyft fram faran med digitala kränkningar och vilka konsekvenser som digitala kränkningar kan få.

Kategorin ”Utbildning om dk” innefattar utbildning för elever, skolpersonal och föräldrar. Stauffer et al. (2012) finner att elever kan utbildas om digitala kränkningar genom lektioner om ämnet i klassrummet även om lärarna i studien svarade att ”classroom anti-bullying lessons” var mindre hjälpsamma för att förhindra digitala kränkningar. Lärarna anser att de måste lära eleverna stå upp mot den som kränker och visa vad som är gott beteende för att sedan förvänta sig att eleverna uppvisar sådant beteende (Stauffer et al, 2012). Trettio procent av de lärare som svarade anser att elever måste utbildas om konsekvenserna av digitala kränkningar (Stauffer et al., 2012). Wright et al. (2009) finner att eleverna har nytta av utbildning om digitala kränkningar och särskilt ”empathy training” (s. 10). Likaså visar Cassidy et al. (2012) att utbildning för elever anses vara väldigt viktigt för att förebygga

digitala kränkningar. Förslag som ges av deltagarna i studien är att lära eleverna ett ansvarsfullt och omsorgsfullt beteende samtidigt som de lär sig förstå hur många människor som kan ta del av det material som läggs ut på Internet. Dagboksskrivande är också ett hjälpmedel som omnämns för att förebygga digitala kränkningar och uppmuntra medkänsla (Cassidy et al., 2012). Paul et al. (2012) finner att lärarna kan använda sig av ett särskilt ”mobbnings-schema” i sin klassdagbok där incidenter antecknas. På så vis kan lärare och elever tillsammans gå genom det som inträffat. En deltagare i Cassidy et al. (2012) anser det viktigt att utarbeta en särskild läroplan om digitala kränkningar.

Ett flertal studier visar också vikten av att vuxna utbildas inom ämnet. Sju och en halv procent av lärarna som deltog i Stauffer et al. (2012) anser att föräldrar, och kanske elever, måste lära sig om vad digitala kränkningar innebär och de rättsliga och skolbaserade konsekvenser som kan uppstå när man utsätter någon för denna form av kränkning. Lärarna anser att det är viktigt att föräldrar lär sig hur de skall hantera digitala kränkningar och vad de kan göra för att hjälpa (Stauffer et al., 2012). Wright et al. (2009) finner att eleverna i studien önskar att vuxna skall lära sig mer om vad digitala kränkningar är och hur de kan hjälpa eleverna att hantera dessa kränkningar. Eleverna anser det viktigt att vuxna lyssnar på dem och att de lär sig varför digitala kränkningar uppstår (Wright et al. 2009). Utbildning för föräldrar visade sig i Pearce et al. (2011) vara en viktig del för att minska digitala kränkningar. Stauffer et al. (2012) fann dock att fortbildning av personal inte ansågs vara så hjälpsamt för att förebygga digitala kränkningar av lärarna själva, men samtidigt anser 7.5% av lärarna att utbildning och god kommunikation mellan elever, lärare och föräldrar är viktigt för att förebygga digitala kränkningar (Stauffer et al. 2012). Cassidy et al. (2012) finner att det är viktigt för lärare och föräldrar att vara goda förebilder och visa vad gott uppförande innebär.

Pearce et al. (2011) finner att utbildning för elever, fortbildning av personal och information till föräldrar är en nyckelstrategi för att begränsa mobbning i skolorna.

Ett par studier visar på interaktiva sätt som lärare och skolpersonal kan använda för att lära elever om digitala kränkningar och dess effekter. Stauffer et al. (2012) finner att lärare använder sig av rollspel för att lära ut konsekvenserna av att utsätta en annan person för digitala kränkningar. Wright et al. (2009) använder sig av ett dataprogram med en virtuell realitet där eleverna kan delta i scenarios om digitala kränkningar. I studien bekräftar de deltagande eleverna ”that they heard the intended education message about cyber bullying” (Wright et al., 2009, s. 40).

Motiverande samtal om digitala kränkningar

Stauffer et al. (2012) finner att lärarna som deltog i studien var ”somewhat likely to talk to the cyberbully and the victim” (s. 360). Om kränkningarna skett utanför skolan så föll svarsfrekvensen för detta alternativ men enkätsvaren visar fortfarande att lärarna ”would be somewhat likely” att prata med offret och rapportera händelsen till skolledningen (Stauffer et al., 2012, s. 361).

Stauffer et al. (2012) finner i studien att en av de mer hjälpsamma strategierna uppgavs av lärarna vara att varna förövarna för konsekvenserna av att utsätta någon för digitala kränkningar. Lärare i studien anger att utbildning (se ovan) tillsammans med god kommunikation mellan elever, lärare och föräldrar är en god strategi för att förebygga digitala kränkningar (Ibid.).

Cassidy et al. (2012) finner att en av deltagarnas strategi är att tala med förövaren: "his approach to curtailing the problem is to go for a walk with the perpetrator, revisit the scenario, and discuss how the victim must be feeling" (s. 524).

Paul et al. (2012) finner att gruppsamtal är ett hjälpmedel för att förebygga digitala kränkningar genom att eleverna ges möjlighet vid början av varje lektion att berätta om de känner sig upprörda. Likaså föreslås att skoldagen avslutas med ett tillfälle att reflektera över den dag som gått (Ibid.).

Rapportering för att identifiera och förhindra digitala kränkningar

Stauffer et al. (2012) visar i sin studie att när lärare blir medvetna om att en elev blivit utsatt för digitala kränkningar så är det mest sannolikt att de rapporterar det till skolans ledning. Jones et al. (2013) menar att rapportera kränkningar till internetleverantören är ett alternativ som genererar i att den användaren som kränkt, inte kan upprepa kränkningen till den individen som tidigare utsatts. Jones et al. (2013) finner att andelen elever som rapporterar digitala kränkningar till skolpersonal har stigit från 2 % år 2005 till 12 % år 2010. Andelen elever som rapporterar digitala kränkningar till en förälder (eller vårdnadshavare) sjönk mellan år 2000 och 2005 men steg sedan från 32 % till 40 % år 2010. Vidare så steg andelen ungdomar som skulle rapportera digitala kränkningar till en myndighet ("authority") så som Internet leverantören eller polisen från 9 % år 2005 till 13 % år 2010.

Elever som deltog i studien indikerar också att de skulle rapportera digitala kränkningar till skolpersonal eller en förälder (Wright et al., 2009). Wright et al. (2009) finner att elever i studien skulle vända sig till en skolkonsulent eller sin mamma för att få hjälp.

Konsekvenser för förövaren

Enligt Stauffer et al. (2012) används olika åtgärder som ger konsekvenser för eleven. Detta kan ske genom att exempelvis dra in privilegier för eleven. Studien visar att lärare var mer positiva till att dra in privilegierna om kränkningarna inträffade inom skolans område än om händelsen inträffade utanför skolans område. Andra åtgärder som tas upp är hårdare konsekvenser och bestraffningar vilket benämns som förebyggande insatser. Cassidy et al. (2012) tar upp avstängning av eleven som en typ av förebyggande arbete. Dock visar studien på att det inte bekom eleven om hen blev avstängd i två dagar, utan upplevde istället avstängningen som en befrielse från skolan. Det framkom även att inget stöd eller hjälp erbjöds till offret, utan upplevelsen var att händelsen inte verkade bekomma hen.

Hinduja och Patchin (2013) visar att elever som rapporterar att deras skola eller föräldrar bestraffar handlingar som utgör digitala kränkningar även rapporterar lägre deltagande i sådan mobbing. Detta resultat stödjer forskarnas hypotes om att viss social kontroll från vänner, föräldrar och lärare, har en stor betydelse för ungdomars beteenden som rör digitala kränkningar.

En säker skolmiljö

Pearce et al. (2011) anser att en väl planerad och utformad skolmiljö reducerar riskerna för kränkningar. Att övervaka skolans miljö, även via informations och kommunikationsteknologi så som skolans it lärandemiljö har visat sig vara viktigt för att motverka kränkningar och samtidigt arbeta för ett positivt skolklimat som öppnar upp för sociala relationer bland lärare och elever. Paul et al. (2012) framhåller att en "safe zone" bör skapas i klassrummet där eleven kan känna sig trygg och säker samt koncentrera sig på sina studier med distans till problemen. Att inte låta barn och unga ha obegränsad tillgång till

mobiltelefoner i klassrummet menar Stauffer et al. (2012) vara en förebyggande åtgärd, alternativt inte tillåta mobiltelefoner alls.

Policy formulering

Att skapa en arbetsgrupp för att kartlägga kränkningar i skolan kan vara en del i en policyformulering (Stauffer et al., 2012). Stauffer et al. (2012) lyfter fram ”formal bully prevention program” i sin studie som visade att 42 % av lärarna var positiva till att införa en policy, 49 % av lärarna som deltog i studien var tveksamma till att införa en policy mot digitala kränkningar och 9 % ville inte implementera någon policy alls.

Ett sätt att möta digitala kränkningar är att använda sig utav kontraktsskrivning (Paul et al. 2012). Eleverna görs delaktiga i skapandet av kontraktet som sedan skrivs under och efterföljs. Detta för att skapa en säker miljö i klassrummet där alla kan känna sig trygga, arbeta i stillhet, utan oro med en distans till problemet. Paul et al. (2012) visade även en strategi där eleverna ombads föra en dagbok eller journal över var, när och hur händelserna inträffat för att i slutet av varje vecka tillsammans med läraren gå igenom dagboken.

Pearce et al. (2011) framhåller vikten av värdegrundsarbete som bör genomsyra hela skolans verksamhet. Att skapa en klar och tydlig övergripande plan för att motverka kränkningar anses vara en avgörande komponent i samtliga skolors arbete för att förebygga digitala kränkningar. Pearce et al. (2011) lyfter även fram vikten av implementeringsprocessen då ett program, plan eller en policy ska antas. Betydelsefullt för en framgångsrik implementeringsprocess innefattar att skolan samlar resurser för implementeringen. Processen bör ha stöd i en beprövad vetenskaplig metod för att lyckas. Policyn bör utformas på ett klart och tydligt sätt och lyfta fram skolans värdegrunder för att skapa en hälsofrämjande, stödjande och trygg miljö. En väl utformad policy ger skolans personal och elever ett ramverk att efterfölja vilket stödjer det förebyggande arbetet mot kränkningar. Hinduja och Patchin (2013) menar att ”policy prohibiting all” är viktigt då skolan ska anta en policy, detta innebär att policy ska inkludera alla former av kränkningar.

Samverkan

Sju och en halv procent av lärarna som deltog i Stauffer et al. (2012) anser att utökad samverkan med föräldrarna är en effektiv strategi för att avskräcka eleverna från att kränka någon digitalt. Överlag fann Stauffer et al. (2012) att lärarna ansåg att föräldraengagemang var mer hjälpsamt för att förhindra digitala kränkningar än flera andra föreslagna strategier. Likaså finner Pearce et al. (2011) att utveckla samverkan mellan skolan, familjerna och lokala organisationer är ett sätt att visa att det är hela samhällets ansvar att förhindra mobbning. Ett sätt att engagera föräldrar är att belysa elevers goda beteende i skolans nyhetsbrev till exempel (Paul et al., 2012). Föräldrars och lärares eget beteende ses som viktigt då goda förebilder är en strategi för att förebygga digitala kränkningar (Cassidy et al., 2012).

DISKUSSION

Metoddiskussion

Syftet med studien är att beskriva hur det preventiva arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut. Metoden som användes var en litteraturstudie då den ger en översikt över den

forskning som finns inom det valda området (Patel & Davidsson, 1994). Inklusionskriterierna innefattade endast artiklar från 2004 och framåt samt att samtliga artiklar var vetenskapligt granskade och publicerade i vetenskaplig tidskrift. Endast studier som särskilt riktade sig mot digitala kränkningar och inte endast traditionell mobbning valdes ut. Artikelsökningen genomfördes i Summon@BTH, PsycArticles och ERIC i två olika sökningar. Eftersom den första sökningen inte gav det resultat vi sökte genomfördes ytterligare en artikelsökning där även databasen PubMed användes och genom vilken litteraturstudiens artiklar valdes ut. År 2011 genomförde Snakenborg, Van Acker och Gable (2011) en litteraturgranskning över empiriska studier som särskilt studerar ”prevention and intervention of cyberbullying” och fann inga resultat (s. 90). Eftersom området är relativt outforskat valdes att inte göra för stora avgränsningar då relevant forskning riskerade att falla bort. Genom att noggrant granska artiklar vars syfte var bredare än att enbart ”prevention and intervention” och genom att även inkludera det mer informella förebyggande arbetet fann vi de sju utvalda artiklarna. Detta var något begränsande i vår studie då ett större antal artiklar var önskvärt.

Enligt Bryman (2008) är en tematisk innehållsanalys lämplig att använda då en litteraturstudie ska genomföras där gemensamma mönster eftersöks. Med fördel kunde denna metod användas då gemensamma mönster i form av preventiva insatser i skolan skulle identifieras. Vi fann det lämpligt att kategorisera dessa enligt den tematiska metoden för att ge en bra överblick över vilka preventiva insatser som finns. Green och Thorogood (2014) anser även att analysen med fördel kan påbörjas redan vid artikelgranskningen vilket gjorde att subkategorier kunde identifieras i ett tidigt skede. Under analysen framkom ett stort antal strategier för att förebygga digitala kränkningar. Efter att de meningsbärande enheterna lyfts ut ur texterna användes ett induktivt synsätt för att finna subkategorier och kategorier. Vi återvände ett flertal gånger till de meningsbärande enheterna och subkategorierna för att kunna sammanställa dem i ett hanterbart antal subkategorier samt de sju kategorier som under arbetet med analysen växte fram. Stor möda lades på att studera de meningsbärande enheterna objektivt så att inte våra egna värderingar speglade resultatet.

Genom att välja en litteraturstudie anser vi att vi har täckt in den forskning som finns inom ämnet. Som nämnts ovan är detta ett tämligen outforskat område varför det hade varit intressant att utföra studier i form av intervjuer med skolpersonal, elever och föräldrar för att få en djupare förståelse för hur det förebyggande arbetet ser ut i till exempel Sverige. Den forskning som vi funnit har främst utförts i USA, England och Australien.

Resultatdiskussion

I inledningen beskrivs hur Internet har öppnat en värld där nya möjligheter ges, till en ny form av kränkande behandling. Den tekniska utvecklingen har lett till att det är enkelt att kommunicera utan att varken se eller höra varandra. Digitala kränkningar ökar enligt Skolverket (2013) och skolan är en viktig arena för det preventiva arbetet. Syftet med studien var att undersöka hur det preventiva arbetet mot digitala kränkningar i skolan ser ut. Enligt Skollagen (2010:800) har skolan skyldighet att arbeta förebyggande för att motverka kränkande behandling samt upprätta en övergripande plan där planerade åtgärder redovisas.

Under analysen av resultatet av litteraturstudien har en röd tråd framkommit där ett behov av en gemensam förståelse för vad digitala kränkningar är, hur kränkningarna påverkar den som utsätts (och även förövaren), vilka konsekvenserna är samt hur vuxna kan hjälpa de som utsätts samt se till att kränkningen inte upprepas. Utbildning är den kategori som återfinns i alla utvalda artiklar. Det är en tämligen komplex kategori som vid första anblick kan verka enkel. Frågor som måste ställas är dock utbildning för vem av vem och i vilket syfte.

Resultaten av litteraturstudien visar att vuxna anser att barn och ungdomar behöver utbildning för att lära sig om vad digitala kränkningar innebär (Stauffer et al., 2012, Wright et al., 2009 och Cassidy et al., 2012) vad konsekvenserna av att utsätta någon för denna form av kränkningar är (Stauffer et al., 2012, Cassidy et al., 2012 och Pearce et al., 2011), hur man bör bemöta en sådan kränkning (Stauffer et al., 2012) samt för att utveckla alla elevers empati (Wright et al., 2009 och Cassidy et al., 2012). Hur denna utbildning bör se ut varierar mellan de utvalda studiernas resultat. Medan till exempel Pearce et al. (2011) visar att ”assemblies” där hela skolan, och kanske även föräldrar, möts och lär sig om, eller diskuterar, digitala kränkningar är en god grund för att bygga en plattform för att förhindra digitala kränkningar så visar andra studier att denna strategi varit mindre framgångsrik. Stauffer et al. (2012) fann denna strategi mindre populär bland lärarna på den undersökta skolan och Cassidy et al. (2012) fann att elever till och med använde sig av den information de fått på sådana ”assemblies” för att sedan kränka andra elever.

Likaså finner vi ingen enighet i de valda studierna om huruvida utbildningen bör utföras i enlighet med en traditionell klassrumsmodell. Stauffer et al. (2012) fann att lärarna i studien ansåg att lektioner i klassrummet var mindre hjälpsamma för att förebygga digitala kränkningar. Förutom Stauffer et al. (2012) omnämns inte direkt formatet för undervisningen men däremot rekommenderas att en särskild läroplan utarbetas (Cassidy et al., 2012) och vissa lärare föreslår dagboksskrivande, användandet av videomaterial, roll spel samt virtuella realiteter som sätt att lära elever om digitala kränkningar (Cassidy et al. 2012, Stauffer et al., 2012 och Wright et al., 2009). Paul et al. (2012) avslutade sin studie genom att fem grupper av elever i skolan fick presentera olika förslag på strategier för att förminska mobbning. Eleverna föreslog till exempel att gott beteende kunde belönas och att posters och informations material sammanställas av eleverna i klassrummet. Genom att låta eleverna tänka fritt uppmuntrades problemlösning (Paul et al., 2012). Jones et al. (2012) diskuterar hur responsen hittills mot digitala kränkningar har varit antagande av program som till stor del inte testats men metoderna som använts har varit utbildning i klassrummet genom föreläsningar eller genom ”assemblies” och dessa metoder har visat sig vara ineffektiva. Det kan därför vara viktigt för skolor som planerar att påbörja ett förebyggande arbete mot digitala kränkningar att tänka utanför det traditionella utbildningsformatet för att verkligen involvera och engagera eleverna i frågan.

Samtidigt som elevernas kunskap framkommer som en viktig del av det förebyggande arbetet visar litteraturstudien att elever, och även lärare, efterfrågar att vuxna lär sig mer om digitala kränkningar och hur de kan hjälpa elever när en situation uppstår (Stauffer et al., 2012, Wright et al., 2009, Pearce et al., 2011 och Cassidy et al., 2012). Pearce et al. (2011) understryker vikten av att lärarna genomgår fortbildning och att även familjer erbjuds information och utbildning i ämnet. Genom att involvera hela skolan och även föräldrar så försäkras att en gemensam förståelse uppnås. Det framkom även i Cassidy et al. (2012) att det finns en generationsklyfta och kunskapsklyfta vad gäller teknologi, varför man kan argumentera att skolpersonal och föräldrar kan behöva hjälp med att lära sig mer om den teknologi som eleverna använder.

Kategorin utbildning går till viss del hand i hand med våra kategorier motiverande samtal, rapportering av digitala kränkningar samt samverkan. Med motiverande samtal om digitala kränkningar menas mer informella samtal mellan elever och vuxna. När en lärare får reda på att en elev utsatt en annan elev för digitala kränkningar visar studiernas resultat att lärarna finner samtal vara en god strategi (Stauffer et al., 2012, Cassidy et al., 2012 och Paul et al., 2012). Paul et al. (2012) fann även att gruppsamtal i klassrummet är ett bra hjälpmedel för att diskutera känslor och problem.

Lärarna kan under samtalet välja att varna förövaren för de konsekvenser som digitala kränkningar kan leda till eller försöka nå fram till förövaren för att få denne att förstå hur en sådan kränkning påverkar offret (Stauffer et al., 2012 och Cassidy et al., 2012). Stauffer et al. (2012) lyfter preventiva åtgärder som konsekvenser för förövaren och menar att detta kan förebygga att digitala kränkningar upprepas. Att stänga av en elev som utsatt en annan elev för digitala kränkningar kan tillsammans med motiverande samtal ge effekt. De ger även exempel på hur läraren kan ta ifrån eleven olika privilegier, vilket skulle kunna vara en del i en annan typ av insats i skolan. Cassidy et al. (2012) tar upp avstängning som förebyggande insats dock visar studien på att det inte bekom eleven om hen blev avstängd i två dagar, utan upplevde istället avstängningen som en befrielse från skolan. Det framkom även att inget stöd eller hjälp erbjöds till offret, utan upplevelsen var att händelsen inte verkade bekomma hen.

Litteraturstudien visar även att när en lärare får vetskap om att en kränkning skett så är en viktig strategi att rapportera kränkningen. Ett alternativ är att rapportera kränkningen till skolans ledning (Stauffer et al., 2012). Likaså menar eleverna i studien av Wright et al. (2009) att de skulle rapportera digitala kränkningar till skolpersonalen eller till en förälder för att få hjälp. Jones et al. (2012) fann att andelen elever som väljer att rapportera digitala kränkningar till föräldrar stigit från 2 % år 2005 till 12 % år 2010. Det verkar även finnas en ökad tendens hos elever att rapportera digitala kränkningar till internetleverantören eller polisen. Anledningen till att elever och lärare väljer att rapportera digitala kränkningar kan vara att göra skolledning, skolpersonal och föräldrar medvetna om ett problem eller för att söka hjälp. Stauffer et al. (2012) fann att lärarna var mest benägna att rapportera incidenter av digitala kränkningar till skolledningen om kränkningen skett på skolan. Om kränkningen skedde utanför skolan var lärarna inte lika redo att ingripa. Stauffer et al. (2012) diskuterar huruvida lärare kan känna en motvilja mot att involvera sig i beteenden som sker utanför skolan då de kan vara rädda för hämnd. Vidare kan frågor uppkomma om det verkligen är lärarnas ansvar att ingripa (Stauffer et al., 2012). Såsom diskuterats i bakgrunden till denna litteraturstudie så väljer ofta elever att inte rapportera digitala kränkningar av rädsla för att de inte kommer tas på allvar, ärendet inte kommer behandlas konfidentiellt eller att de kommer själva att bestraffas (Hoff & Mitchell, 2008). Det förebyggande arbetet måste därför bygga på att skolan har en gemensam värdegrund och plattform att stå på och luta sig tillbaka mot där ansvarsfördelningen klart framgår. Ett sätt som en sådan gemensam vision kan framarbetas på är genom samverkan.

Föräldrarnas engagemang är en aspekt som återkommer som viktig för att förhindra digitala kränkningar (Stauffer et al., 2012 och Pearce et al. 2011). Cassidy et al. (2012) lyfter fram vikten av att vuxna föregår med gott exempel. Pearce et al. (2011) finner även att lokala organisationer med fördel kan involveras för att förebygga mobbning överlag. I den inledande litteraturgranskningen fanns även stöd för denna strategi och utöver samarbete mellan skolan, kurator, elevhälsa, föräldrar och elever rekommenderar Kiriakidis och Kavoura (2010) till exempel samarbete med den lokala polisen och hälsovården (Kiriakidis & Kavoura, 2010 och Wright et al., 2009). Även Moreno et al. (2013) lyfter fram barnläkare som en viktig aktör i det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar. Hinduja och Patchin (2013) fann att elever som rapporterar att deras vänner har kränkt någon digitalt även själva i större utsträckning rapporterar att de utsatt någon för digitala kränkningar. Elever som rapporterade att föräldrar eller skolan skulle bestraffa kränkningen rapporterade i betydligt mindre utsträckning att de själva kränkt någon digitalt (Hinduja & Patchin, 2013). Detta resultat, sett i ljuset av tidigare forskning, visar att öppen kommunikation mellan tonåringar och föräldrar förminskar risken för riskfyllt beteende (Hinduja & Patchin, 2012). En positiv relation mellan föräldrar och ungdomar där föräldrar uppmuntrar dialog och ger ungdomar utrymme att ge uttryck för kontroversiella åsikter samt tillfälle för ungdomarna att öva sina

sociala färdigheter och konfliktresolution är en mycket god grund för att förhindra negativa beteenden (Hinduja & Patchin, 2013). Hinduja och Patchin (2013) diskuterar till exempel empowerment som en strategi genom vilken elever kan utvecklas till ledare inom skolan och bli positiva förebilder. Detta kan göras genom så kallade "peer-monitoring programs" där elever hjälper och stöder varandra (Ibid.). Även detta anser vi är en form av samverkan där vi ser vikten av att bygga broar mellan familj, skola och elever.

Pearce et al. (2011) lyfter i sin forskning att en säker och stödjande skolmiljö behövs även på Internet. De strategier som tidigare har använts på traditionell mobbing är inte alltid applicerbara på digitala kränkningar utan de speciella egenskaperna hos digitala kränkningar kan komma att kräva särskilda insatser. Juvonen och Gross (2008) menar att åtgärder som att använda teknologin för att förebygga kränkningar på nätet också är möjlig. Med en genomtänkt it- struktur med viss begränsning för elevernas användning av tekniken kan detta förhindra digitala kränkningar.

Behovet av att en klar och tydlig handlingsplan eller policy bör finnas som ramverk i skolan lyfts fram som viktigt av flera forskare. Enligt Stauffer et al. (2012) ansåg 42 % av lärarna som deltog i studien att ett preventionsprogram mot digitala kränkningar behövde implementeras på deras skola. Vidare var 49 % osäkra på om det fanns något behov av ett preventionsprogram samt ansåg 9 % att det inte behövdes alls. Över hälften var osäkra på eller negativa till implementering av ett preventionsprogram. Möjligt är att lärarna inte upplever att problemet existerar utan anser att ett preventionsprogram är onödigt. Otydlighet i mandatfördelning och ansvar kan vara ytterligare skäl till att deltagarna i studien var osäkra på hur vida ett sådant preventionsprogram rent praktiskt skulle implementeras. Pearce et al. (2011) visar på hur viktigt det är att skolans värdegrundsarbete genomsyrar hela verksamheten och att en klar och tydlig policy är en av de viktigaste grundstenarna för skolans förebyggande arbete. Pearce et al. (2011) menar även att själva implementeringen av en policy, program eller handlingsplan kan vara avgörande i hur effekten av den blir.

Finns det en befintlig plan eller policy för kränkande behandling skulle denna kunna revideras och utformas på så vis att den även omfattar digitala kränkningar. Pearce et al. (2011) menar att det finns ett stort behov av att undersöka effektiva sätt att förebygga och hantera digitala kränkningar för att på ett mer effektivt sätt utveckla hållbara strukturer för att ge skolan möjlighet att möta denna nya form av kränkningar. Att utveckla skolans policy är därför nödvändigt så att en övergripande plan innefattar all form av kränkande behandling. Pearce et al. (2011) lyfter även fram vikten av implementeringsprocessen då nya program, policys och handlingsplaner ska införas. Naidoo och Wills (2009) beskriver Brachts 5stegsmodell som innefattar en noggrann systematisk planering, ett bra kommunalt deltagande tillsammans med etablerade principer för en kommunal utveckling. Denna modell består av fem steg precis som namnet i sig framhåller och dessa är: kommunanalys, utforma insats, genomföra, vidmakthålla samt sprida (Naidoo & Wills, 2009). Författarna menar att genom att använda en teoretisk modell kan detta underlätta processen och bli mer framgångsrik (Naidoo & Wills, 2009). Efter att ha studerat hur det förebyggande arbetet ser ut visar forskning även på hur viktig regelbunden utvärdering är (Ryan & Smith, 2009). Ryan och Smith (2009) lyfter hur bristfälliga de utvärderingar som de studerat är vilket inte ger ett rättvist resultat av insatsen och inte heller ges de rätta möjligheterna till förbättring och utveckling av de program eller insatser som implementerats. Ryan och Smith (2009) menar att en beprövad utvärderingsmetod bör användas och även räknas med i planeringens start. Att satsa på en beprövad utvärderingsmetod kan då vara lönsamt då det krävs resurser i form av såväl tid som ekonomi, och blir resultatet missvisande i utvärderingen kan det bli svårt att veta hur en övergripande plan bör revideras (Ryan & Smith, 2009).

Utvärderingen är en viktig del i folkhälsoarbetet av många olika anledningar och Naidoo och Wills (2009) beskriver detta väl. Den behövs bland annat för att kunna utvärdera olika behov, material och resurser men även för att kunna få en översikt över vilka strukturella förändringar som vissa åtgärder och insatser har genererat. Behovet av utvärdering finns även för att se i hur stor utsträckning olika målsättningar har uppnåtts och vilka effekter de har fått. Även olika modeller behöver utvärderas exempelvis hur väl en metod/plan/strategi har fungerat och om den har fått önskad effekt eller om utvärderingen säger att något i processen är i behov av förändring. Nutbeam och Harris (2006) tar upp tre olika utvärderingsmetoder och det är den formativa utvärderingen, processutvärdering och resultatutvärdering. Utvärderingsmodeller går enligt Nutbeam och Harris (2006) utmärkt att använda var för sig men även tillsammans för att få en bredare utvärdering.

Så som nämndes i bakgrunden finns det en viss osäkerhet bland forskarna över hur utbrett problem med digitala kränkningar är (Kiriakidis & Kavoura, 2010). Samtidigt rapporteras ibland en stark ökning av digitala kränkningar och detta kan leda till en allmän oro om fenomenet i samhället (Jones et al., 2012). Innan en policy antas kan det därför vara en god idé att kartlägga hur eleverna själva upplever digitala kränkningar på skolan genom att studera elevernas beteende och be eleverna delta i en enkätundersökning (Diamanduros, Downs & Jenkins, 2008). Likaså bör lärarnas åsikter utvärderas under planeringsstadiet (Diamanduros et al., 2008). Stauffer et al. (2012) fann, som nämnts ovan, att majoriteten av lärarna på den studerade skolan var osäkra på om en policy behövde implementeras eller var emot antagandet av en policy. Stauffer et al. (2012) drar slutsatsen att en utvärdering av lärarnas åsikter bör vara en utgångspunkt vid planeringen av en ny policy för att försäkra att implementeringen blir framgångsrik.

Som nämnts ovan anser Jones et al. (2012) att mer klassiska utbildningsmetoder för att förebygga digitala kränkningar varit ineffektiva och författarna ifrågasätter även om de förebyggande åtgärderna mot digitala kränkningar bör separeras från det övriga arbetet som skolan gör beträffande mobbning, särskilt då många skolor måste hantera nedskärningar. Även annan studerad litteratur understryker att det förebyggande arbetet i skolorna mot digitala kränkningar kan ske tillsammans med, och med samma medel, som arbetet mot annan mobbning (Kiriakidis & Kavoura, 2010 och Bauman & Newman, 2013). Den studerade litteraturen tyder på att digitala kränkningar är en förlängning av annan mobbning. Jones et al. (2012) drar slutsatsen att ungdomars beteende migrerat till Internet och att vi därför ser en så pass skarp ökning av digitala kränkningar, men understryker samtidigt att ungdomars beteende i sig egentligen inte blivit värre. Pearce et al. (2011) drar slutsatsen att många av de elever som kränks digitalt även utsätts för annan mobbning. Det finns därför en möjlighet att framgångsrika strategier för att förebygga mobbning generellt även kan vara effektiva för att förebygga digitala kränkningar (Pearce et al., 2011).

FORTSATT FORSKNING

En diskussion som återkommer i mycket av den granskande litteraturen kretsar kring effektiviteten av antagna program innehållande strategier för att förebygga digitala kränkningar. Likaså har detta lyfts fram i ovanstående diskussion kring vikten av utvärdering av det förebyggande arbetet. Pearce et al. (2011) efterfrågar just studier om effekten av utbildning om till exempel Internet säkerhet och även Paul et al. (2012) understryker att effekten av den studerade "quality circle approach" inte framkommer i studien utan att detta vore ett intressant ämne för fortsatt forskning (s. 502).

En annan fråga som inte besvarades på djupet i litteraturstudien är vad resultat blir av att digitala kränkningar rapporteras. Litteraturstudiens resultat visar att elever kan välja att rapportera incidenter till skolpersonal eller en förälder, men i studierna var det inte alltid klart i vilket syfte rapporteringen skedde eller vilket resultatet var. Stauffer et al. (2012) rekommenderar att skolledningens reaktion till en rapporterad incident studeras vidare för att få en djupare förståelse till hur skolorna i dag arbetar för att förebygga digitala kränkningar. Likaså anser Jones et al. (2013) att forskning krävs för att få större insikt om i vilka situationer en rapportering av incidenten till vuxna faktiskt hjälper eleven och vilken den bästa responsen från skolpersonalens och föräldrarnas sida är. Till sist kanske det bör lyftas fram att Internet och vår moderna teknologi faktiskt för med sig mycket positivt i form av ökad kommunikation. Jones et al. (2013) lyfter fram vikten av att i framtida forskning mäta just de positiva sidorna av digital kommunikation, liksom de negativa aspekterna. Ungdomar i dag är mycket aktiva på Internet och det är en stor del av deras liv. För att verkligen förstå denna utveckling och hur den påverkar deras liv krävs att fokus inte endast läggs på de negativa effekterna utan även på de positiva (Jones et al., 2013). Intressant vore att fördjupa insikten i hur eleverna upplever digitala kränkningar med hjälp utav strukturerade enkätundersökningar kombinerat med fokusgrupper. Detta kan ge ett bättre djup i problematiken samt en ökad förståelse ur elevernas perspektiv och även lyfta de positiva effekterna av den digitala världen. Detta skulle kunna utgöra en grund för det framtida preventiva arbetet mot digitala kränkningar i skolans miljö där eleverna görs delaktiga och får inflytande i dess utformning.

SLUTSATS

Avslutningsvis visar detta hur samtliga komponenter i det förebyggande arbetet är betydelsefulla. En klar och tydlig policy som visar skolans värdegrunder, etiska riktlinjer och målsättningar för skolans klimat kan tas i beaktande (Pearce et al., 2011). En tydlighet i ansvars/mandatfördelning vid implementering av policyn är betydelsefull, men beakta även dess stora betydelse i arbetet med vidmakthållning av den implementerade policyn. En handlingsplan men en kompletterande konsekvenstrappa där det tydligt framgår vad som förväntas utav såväl personal som elever skulle vara ett alternativ som bilaga till policyn. Här kan tydligt framgå vilka handlingsrutiner som gäller om en digital kränkning uppmärksammas samt vilket stöd offret eller förövaren kan erbjudas. Flygare och Johansson (2013) lyfter fram att tydliga strategier som personal i skolan finner stöd och vägledning i då det gäller digitala kränkningar, ger större effekt i det förebyggande arbetet. Viktigt att beakta är att inte endast offret erbjuds hjälp utan att även förövarperspektivet bör vägas in. I arbetet med att utforma en policy skulle elevernas delaktighet även kunna vara betydelsefull då förebyggande arbete där elevernas medverkan har varit hög visat sig få bättre effekt (Flygare & Johansson, 2013). Genom att väva samman samtliga komponenter kan en grund läggas till det förebyggande arbetet mot digitala kränkningar, med skolan som hälsofrämjande arena.

SJÄLVSTÄNDIGHET

Arbetet med uppsatsen har genomförts gemensamt av Jenny Andersson och Linda Forslund. Den största delen av texten har skrivits gemensamt så som bakgrund, metod, resultat och diskussion. Litteratursökningen genomfördes också gemensamt där vi tillsammans beslutade om sökord. I den första sökningen delade vi upp databaserna och genomförde sökningarna

var för sig för att sedan jämföra våra resultat. I den andra sökningen genomförde vi sökningarna tillsammans. Då de sju studierna valts ut läste vi båda två samtliga sju artiklar. För att finna de meningsbärande enheterna delade vi upp artiklarna och gjorde en första genomgång, för att sedan byta och göra om genomgången för att säkerställa att vi funnit alla relevanta meningsbärande enheter och var eniga om resultatet. Kondenseringen av de meningsbärande enheterna har gjorts gemensamt liksom beslut om subkategorier och kategorier har fattats gemensamt.

REFERENSLISTA

Andersson, I. (2006). *Epidemiologi för hälsovetare – en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

Brown, K., Jackson, M., & Cassidy, W. (2006). Cyber-Bullying: Developing Policy to Direct Responses that are Equitable and Effective in Addressing this Special Form of Bullying./Electronic version/. *Canadian Journal of Education Administration and Policy*, 57, Tillgänglig: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ843445.pdf>.

Bryman, A. (2008). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.

Bauman, S. & Newman, M (2013). Testing Assumptions About Cyberbullying: Perceived Distress Associated With Acts of Conventional and Cyber Bullying. /Electronic version/. *Psychology of Violence*, 3(1), 27-38. doi: 10.1037/a0029867.

Cassidy, W., Brown, K., & Jackson, M. (2012). "Under the Radar": Educators and cyberbullying in schools. /Electronic version/. *School Psychology International*, 33(5), 520-532. doi: 10.1177/0143034312445245.

Diamanduros, T., Downs, E., & Jenkins, S. (2008). The Role of School Psychologists in the Assessment, Prevention, and Intervention of Cyberbullying. /Electronic version/. *Psychology in Schools*, 45(8), 693-704. doi: 10.1002/pits.20335.

Diskrimineringsombudsmannen (2005) Särbehandlad och kränkt – en rapport om sambanden mellan diskriminering och hälsa. Tillgänglig: http://www.do.se/Documents/material-gamla-ombudsman/diskriminering_web%5B1%5D.pdf [2014-03-14].

Dooley, J.J., Pyzalski, J., & Cross, D. (2009). Cyberbullying Versus Face-to-Face Bullying. A Theoretical and Conceptual Review. /Electronic version/. *Journal of Psychology*, 217(4), 182-188. doi: 10.1027/0044-3409.217.4.182.

Flygare, E. & Johansson, B. (2013) Antologi – Kränkningar i skolan – analyser av problem och lösningar. Stockholm: Skolverket.

Friends (2013) Friends Nätrapport 2013 – Om ungas liv på nätet och hur vuxna kan agera för ett schysstare nätklimat. Tillgänglig: <http://www.friends.se/friends-natrapport> [2014-03-11].

Green, J. & Thorogood, N. (2014). *Qualitative methods for Health research*. London: Sage publications.

Harvard University (2008). *Litterature reviews*. Tillgänglig <http://isites.harvard.edu/icb/icb.do?keyword=qualitative&pageid=icb.page350640> [2014-03-16].

Hinduja, S. & Patchin, J.W. (2013). *Social Influences on Cyberbullying Behaviors Among Middle and High School Students*. / Electronic version/. 42, 711-722. doi: 10.1007/s10964-012-9902-4.

Hoff, D.L., & Mitchell, S.N. (2009). Cyberbullying: causes, effects, and remedies. /Electronic version/. *Journal of Educational Administration*, 47(5), 652-665. doi: 10.1108/09578230910981107.

- Jones, L.M., Mitchell, K.J., & Finkelhor, D. (2013). Online Harassment in Context: Trends From Three Youth Internet Safety Surveys (2000, 2005, 2010). /Electronic version/. *Psychology of Violence*, 3(1), 53-69. doi: 10.1037/a0030309.
- Juvonen, J. & Gross, E.F. (2008). Extending the School Grounds? – Bullying Experiences in Cyberspace. /Electronic version/. *Journal of School Health*, 78(9), 496-505.
- Kiriakidis, S. P. & Kavoura, A. (2010). Cyberbullying. A Review of the Literature on Harassment Through the Internet and Other Electronic Means. /Electronic version/. *Family & Community Health*, 33(2), 82-93. doi: 10.1097/FCH.0b013e3181d593e4.
- Malterrud, K. (1998). *Kvalitativa metoder i medicinsk forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Medin, J., & Alexandersson, K. (2000). *Hälsa och hälsofrämjande*. Lund: Studentlitteratur.
- Moreno, M.A., Egan, K.G., Bare, K., Young, H, N., & Cox, E.D. (2013). Internet safety education for youth: stakeholder perspectives. /Electronic version/. *BMC Public Health*, 13, 543-548. doi: 10.1186/1471-2458-13-543.
- Naidoo, J. & Wills, J. (2009). *Foundations for Health Promotion*. London: Baillière Tindall Elsevier.
- Nutbeam, D. & Bauman, A. (2006). *Evaluation in a Nutshell*. North Ryde: McGraw-Hill.
- Patel, R., & Davidsson, B. (1994) *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
- Paul, S., Smith, P.K., & Blumberg, H.H. (2012). Revisiting cyberbullying in schools using the quality circle approach. /Electronic version/. *School Psychology International*, 33(5), 492-504. doi: 10.1177/0143034312445243.
- Pearce, N., Cross, D., Monks, H., Waters, S., & Falconer, S. (2011). Current Evidence of Best Practice in Whole-School Bullying Intervention and Its Potential to Inform Cyberbullying Interventions. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 21(1), 1-21. doi: 10.1375/ajgc.21.1.1.
- Pellmer, K., & Wramner, B. (2002) *Grundläggande folkhälsovetenskap*. Liber: Stockholm.
- Ronneby Kommun (2012). Övergripande plan mot kränkande behandling – Inom Utbildningsnämndens verksamhetsområde. Tillgänglig: <http://www.ronneby.se/PageFiles/1431160/%c3%96vergripande%20plan%20mot%20kr%c3%a4nkande%20behandling%20UN.pdf> [2014-03-25].
- Ryan, W. & Smith, D. (2009). Antibullying Programs in Schools: How Effective are Evaluation Practices. /Electronic version/. *Prevention Science*, 3, 248-259. doi: 10.1007/s11121-009-0128-y.
- SFS 2008:567 *Diskrimineringslag*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet
- SFS 2010:800 *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Skolverket (2012). *Allmänna råd och kommentarer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Stockholm: Skolverket.

- Skolverket (2013) Sociala medier i skolan – att förebygga och hantera kränkningar. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/kollakallan/saker/konferensreportage/socimed-1.199443> [2014-03-14].
- Smith, P.K., Kupferberg, A, Mora-Mercha, J.A., Samara, M., Bosley, S. & Osborn, R. (2012). A content analysis of school anti-bullying policies: a follow-up after six years. /Electronic version/. *Educational Psychology in Practice*, 28(1), 47-70. doi: 10.1080/02667363.2011.639344.
- Snakenborg, J, Van Acker, R., & Gable A.R. (2011). Cyberbullying: Prevention and Intervention to Protect Our Children and Youth. /Electronic version/. *Preventing School Failure*, 55(2), 88-95. doi: 10.1080/1045988X2011.539454.
- Stauffer, S., Allen Heath, M., Coyne S.M. & Ferrin, S. (2012). High school teachers' perceptions of cyberbullying prevention and intervention strategies. / Electronic version/. *Psychology in the Schools*, 49(4), 352-367. doi: 10.1002/pits.21603.
- Wade, A. & Beran, T. (2011). Cyberbullying: The New Era of Bullying. /Electronic version/. *Canadian Journal of School Psychology*, 26(1), 44-61. doi:10.1177/0829573510396318.
- Wall, E. Annorlunda ungdomar? (2009). I A. Olofsson & S. Öhman (Red.), *Risker i det moderna samhället. Samhällsvetenskapliga perspektiv* (s. 195-216). Lund: Studentlitteratur.
- Wright, V.H., Burnham, J.J., Inman, C.T, & Ogorchock, H.N. (2009). Cyberbullying: Using Virtual Scenarios to Educate and Raise Awareness. /Electronic version/. *Journal of Computing in Teacher Education*, 26(1), 35-42.

BILAGEFÖRTECKNING

BILAGA 1

Sökmatrix

BILAGA 2

Artikelmatrix

BILAGA 3

Innehållsanalys

BILAGA 4

Kategorischema

BILAGA 1 Sökmatrix

Databas (steg 1)	Sökord (steg 2)	Antal artiklar	Antal artiklar efter exklusion/inklusion (steg 3)	Antal artiklar lästa i sin helhet	Antal artiklar i resultatdelen/ Första författaren i artikeln samt år
Summon BTH	Sökte bara på Cyberbullying	56329			
		31715			
	Begränsade sökningen ytterligare med en tidsram mellan 2004-2014 samt endast fulltext online samt la till and school*	981			
		444			
	La till AND Polic*	32			
	La till and teacher perspective*	23	10	7	0
	Avgränsade till området Public health				
Avgränsade med endast Journal Articles					

PsycArticles	Sökte i ”All text”				
	Sökte bara på Cyberbullying	56			
	begränsade sökningen	56			
	ytterligare med en tidsram mellan 2004-2014 samt endast fulltext online	56			
	La till peer-review	47			
	La till and school*	28			
	La till and Polic*	1	6	6	0
	La till and teacher perspective*	1			
	Avgränsade till området Public health				
ERIC	Sökte Allt text och ”Find all search terms”	192			
	Sökte bara på Cyberbullying – Jan 2004 – Apr	56			

	2014				
	Begränsade sökningen till endast full text online och Academic Journals	56 48			
	La till peer review	15 0	15	11	1
	La till AND school*				Jones et al. (2012)
	La till AND Polic*				
	La till AND teacher perspective*				
Databas (steg 1)	Sökord (steg 2)	Antal artiklar	Antal artiklar efter exklusion/inclusion (steg 3)	Antal lästa artiklar lästa i sin helhet	Antal artiklar i resultatdelen
PubMed	((school) AND policy) AND internet	619			
	((cyberbullying) AND school) AND prevention	355			
	((((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy	26	0	0	0
	(((((cyberbullying) AND school)				

	AND prevention) AND policy) AND intervention	9	0	0	0
	((harassment) AND school) AND cyberbullying) AND internet	22	0	0	0
Summon BTH	((school) AND policy) AND internet	90927			
	((cyberbullying) AND school) AND prevention	499			
	((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy	290			
	((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy) AND intervention	224			
	((harassment) AND school) AND cyberbullying) AND internet	368			
	((harassment) AND school) AND cyberbullying) AND internet)) AND policy	152			
PsycArticles	((school) AND policy) AND internet	15	0		

	((cyberbullying) AND school) AND prevention	3	0		
	((((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy	17	0		
	(((((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy) AND intervention	19	0		
ERIC	((school) AND policy) AND internet	230			
	((cyberbullying) AND school) AND prevention	32	14	14	6 Pearce et al. (2011)
	((((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy	8			Stauffer et al. (2012)
	(((((cyberbullying) AND school) AND prevention) AND policy) AND intervention	6			Hinduja & Patchin (2013) Cassidy et al. (2012) Paul et al. (2012) Wright et al. (2009)

BILAGA 2 Artikelmatris

	Titel/År/ Författare	Syfte	Metod/Urval
1	High school teachers' perceptions of cyberbullying prevention and intervention (2012) BY Stauffer, Sterling; Heath, Melissa Allen; Coyne, Sarah	1. What are teachers' general attitudes regarding the impact of cyberbullying on students? 2. When addressing cyberbullying, which intervening strategies are teachers most likely to use? 3. Based on teacher perceptions, how effective are specific prevention strategies in decreasing cyberbullying?	Research was conducted in an urban high school in the Western United States. Of the 105 potential high school teachers who were invited to participate, 66 teachers completed an online survey (63% participation rate). Of these participants, 59% were male and 41% were female.
2	Online harassment in context: Trends from three Youth Internet Safety Surveys (2000, 2005, 2010). (2013) Jones, Lisa M. Mitchell, Kimberly J. Finkelhor, David	The current study examines an increase in youth online harassment over the last decade in order to better explore the implications of the trend for prevention initiatives.	The Youth Internet Safety Surveys (YISSs) involved 3 cross-sectional, nationally representative telephone surveys of 4,561 youth Internet users, ages 10 to 17, in 2000 (<i>n</i> = 1,501), 2005 (<i>n</i> = 1,500), and 2010 (<i>n</i> = 1,560).
3	Under the Radar: Educators and Cyberbullying in Schools(2012) Cassidy, Wanda; Brown, Karen; Jackson, Margaret	This research probes teachers', school administrators', and school counsellors' / youth workers' experiences and perceptions of cyberbullying among students and explores ways in which schools might be more proactive in promoting kinder and	Qualitative analyses of taped interview responses to 16 open-ended questions.

		more respectful online behaviours.	
4	Social Influences on Cyber behaviors among Middle and High School Students Studie (2013) Hinduja, S., Patchin, W.	The purpose of this study was to determine the extent to which peers, parents, and educators influence the cyberbullying behaviors of adolescents.	To explore this question, data were analyzed from a random sample of approximately 4,400 sixth through twelfth grade students (49 % female; 63 % nonwhite) from thirty-three schools in one large school district in the southern United States.
5	Revisiting cyberbullying in schools using the quality circle approach (2012) Paul, Simone, Smith Peter, K., Blumberg, Herbert, H.	The purpose of this research was to explore further the use of QCs as an effective means of gathering information on bullying and cyberbullying in school, and how these might have changed over one academic year; as well as to examine the use of QCs in empowering pupils and in producing pupil-led solutions.”	The study was carried out in an inner-city co-educational secondary school in London. The QC activities were carried out with year 7 and year 8 pupils...
6	Current Evidence of Best Practice in Whole-School Bullying Intervention and Its Potential to Inform Cyberbullying Interventions (2011) Pearce Natasha, Cross Donna, Monks Helen, Waters Stacey, and Falconer Sarah.	“This article describes a summary of the current empirical evidence used to update these guidelines (guidelines for school bullying and management released by the Child Health Promotion Research Center, authors note) particularly related to the relatively new and emergent forms of bullying, such as cyberbullying.”	“A two-staged process was planned to update the original guidelines. The first stage reviewed the most recent literature describing evidence-based strategies to reduce bullying, including cyber and other forms of covert bullying, in schools. This article focuses on the first stage.”

7	<p>Cyberbullying: Using Virtual Scenarios to Educate and Raise Awareness (2009) Wright Vivian H., Burnham Joy J., Inman Christopher T., and Ogorchock Heather N.</p>	<p>“ At this time, there is a need to raise awareness about the effects of cyberbullying and to create educational opportunities to serve multiple audiences (i.e., teachers, teacher educators, school administrators, school counselors, mental health professionals, students, parents) in the quest to identify and hopefully prevent cyberbullying in the future.”</p>	<p>“Consequently, to facilitate a multifaceted understanding of cyberbullying, this study sought to examine cyberbullying through three phases: (a) a quantitative survey, (b) a qualitative focus group, and (c) development of the educational scenarios/simulations (i.e., using virtual world avatars similar to those used in Linden Lab’s (1993) Second Life SL; http://secondlife.com) based on adolescent feedback from Phases I and II of the study. All participants in this study were from one school system that serves approximately 10,000 students in a state in the southeastern region of the United States.”</p>
---	--	---	---

BILAGA 3 Innehållsanalys

Artikel	Meningsbärande enhet	Kondensering	Subkategori	Kategori
High school teachers' perceptions of cyberbullying prevention and intervention (2012) Stauffer, Sterling; Heath, Melissa Allen; Coyne, Sarah	However, in evaluating which strategies stand out from the others, teachers reported that when aware of cyberbullying occurring at school, they were more likely to report the incident to school administrators.	Report incident to school administrators	Rapportera incident för att identifiera dk	Rapportering för att identifiera och förhindra dk
	Additionally, teachers were somewhat likely to talk to the cyberbully and the victim.	Talk with the victim	Samtal med offret	Motiverande samtal om dk
	Teachers also indicated they were somewhat likely to take away the cyberbully's privileges.	Take away cyberbully's privileges	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren
	In looking at what teachers <i>would</i> do, the strongest effect size was associated with Report incident to school administrators	Report incident to school administrators	Rapportera incident för att identifiera dk	Rapportering för att identifiera och förhindra dk
	Talk with the cyberbully	Talk with the cyberbully	Samtal med förövaren	Motiverande samtal om dk
	Talk with the victim	Talk with the victim	Samtal med offret	Motiverande samtal om dk
	In similar contrast, whereas participants were somewhat likely to take away the privileges of the cyberbullies if the	take away the privileges of the cyberbullies if the bullying occurred at	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren

	bullying occurred at school, they reported being <i>Somewhat unlikely</i> ($d = .24$) to take away privileges if the incident occurred away from school.	school		
	More importantly, however, 49% indicated that they were unsure about implementing a formal program, whereas the remaining 9% of participants indicated that a formal bully prevention program should <i>not</i> be implemented in their school.	unsure about implementing a formal program	Implementering av policy	Policy formulering
	Teachers perceived Increased parental involvement” ($d = -.59$), Warn about consequences for cyberbullying ($d = -.23$), and Increased consequences for cyberbullying ($d = -.38$) as more helpful in decreasing cyberbullying.	Parental involvement Warn about consequences Increased consequences	Samtal med förövaren Bestraffning	Samverkan Motiverande samtal Konsekvenser för förövaren
	In rating the helpfulness of different bully prevention strategies, some strategies were seen as less helpful. These included: School-wide anti-bully assemblies	School-wide anti-bully assemblies school bullying task force	Utbildning för elever Skapa en antimobbnings	Utbildning om dk Policy

	($d = .32$), Establish a school bullying task force to develop anti-bullying policies ($d = .22$), Classroom anti-bully lessons” ($d = .29$), and Professional development teacher seminars ($d = .30$).	Classroom anti-bully lessons teacher seminars	arbetsgrupp Utbildning för elever Fortbildning för skolpersonal	formulering Utbildning om dk Utbildning om dk
	Teaching the consequences seen in the news. Role playing bullying and discussion of real life consequences.	Teaching the consequences Role playing	Utbildning för eleverna Utbildning för eleverna	Utbildning om dk Utbildning om dk
	Teaching kids to stand up to cyber bullies.	Teaching kids	Utbildning för eleverna	Utbildning om dk
	Teaching the opposite and good behaviors and then expecting it, while having consequences and learning opportunities prepared for when it [bullying] happens.	Teaching good behaviors having consequences and learning	Utbildning för eleverna Bestraffning Utbildning för elever	Utbildning om dk Konsekvenser för förövaren Utbildning om dk
	Don’t give teens unfettered access to electronic devices.	limited access to electronic devices	Begränsa tillgång till elektronik I skolan	En säker skolmiljö
	Continue to not allow electronic devices in the classroom.	not allow electronic devices in the classroom	Begränsa tillgång till elektronik I skolan	En säker skolmiljö
	Education and good communication between students,	Education	Utbildning för elever	Utbildning om dk

	teachers and parents.	communication	Fortbildning för personal Information till föräldrar	
	This is a tough one. Parents need to be taught how to deal with this and help.	Parents need to be taught how to deal with this	Information till föräldrar	Utbildning om dk
	Educating parents (and maybe students) on cyberbullying and its legal or school-related consequences.	Educating	Information till föräldrar	Utbildning om dk
	In addition, 7.5% of comments recommended increased parental support as an effective deterrent to cyberbullying.	increased parental support	Involvera föräldrar	Samverkan
	Punish cyberbully,	Punish	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren
	Strong consequences.	consequences	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren
Online harassment in context: Trends from three Youth Internet Safety Surveys (2000, 2005, 2010). (2013) Jones, Lisa M. Mitchell, Kimberly J. Finkelhor, David	There were changes in the recipients of the disclosures, however. Most notably, disclosure to school staff increased from 2% in 2005 to 12% in 2010 (p.01). Disclosure to a parent or guardian decreased between 2000 and 2005, but then increased from 32% to 40% in 2010.	Disclosure to school staff and parents (or guardians)	Rapportera incident för att identifiera dk	Rappotering för att identifiera och förhindra dk

	Reporting the harassment to an authority (i.e., Internet service provider, CyberTipline, police) initially declined from 21% in 2000 to 9% in 2005, but increased slightly in 2010 (13%).	Reporting	Rapportera incident för att identifiera dk Rapportera dk för att få hjälp	Rappotering för att identifiera och förhindra dk
Under the Radar: Educators and Cyberbullying in Schools (2012) Cassidy, Wanda; Brown, Karen; Jackson, Margaret	T8-A said that there were at least eight other suspensions for cyberbullying in the previous year.	suspensions	Avstängning	Konsekvenser för förövaren
	After a whole school assembly at which time the dangers and consequences of cyberbullying were addressed, several students were caught cyberbullying another student, using the same tactics that had been discussed.	a whole school assembly	Utbildning för elever	Utbildning om dk
	the perpetrator was suspended from school for two days, but said that nothing was done to help the victim because, in his view, the incident really didn't bother [him]—in fact, he seemed to really roll it off his back.	was suspended from school	Avstängning	Konsekvenser för förövaren
	VP19-B said that his	go for a walk	Samtal med	Motiverande

	approach to curtailing the problem is to go for a walk with the perpetrator, revisit the scenario, and discuss how the victim must be feeling.	with the perpetrator, revisit the scenario, and discuss	förövaren	samtal om dk
	The most conversant respondent, T8-A, argued strongly that education is the best tool for preventing cyberbullying. He suggested that instead of looking at Facebook and YouTube as negative forms of communication and banning access in schools, they should be seen as useful pedagogical tools.	Education as best tool for preventing cyberbullying	Utbildning för elever	Utbildning om dk
	C16-B wanted to see a specific curriculum developed around the use of language and its impact on feelings.	Development of specific curriculum	Utbildning för elever	Utbildning om dk
	T18-A and C29-A also reinforced the need for education, so that students understand why someone might bully online. At the same time, they also recommended a stringent punishment response if online bullying is serious.	Education on reasons for bullying. Stringent punishment	Utbildning för elever Bestraffning	Utbildning om dk Konsekvenser för förövaren
	VP17-A thought that it was important to provide positive examples of internet	Positive examples of Internet use in class room.	Utbildning för elever	Utbildning om dk

	<p>use in the classroom so that youth can learn responsible and caring behaviour, with teachers acting as role models in that forum. VP33-B said that part of the curriculum should include the worldwide scale of the audience in the online environment since a typical lament heard from bullies is, ‘I really didn’t mean to hurt this person, and I had no idea it was going world-wide, where everybody else could see it’.</p>	<p>Emphasize world scale of the audience on the Internet.</p>		
	<p>T3-B talked about journal writing as one option that might help curtail cyber-bullying as it encourages empathy and expression of feelings. She described how she used this method with a group of girls who were cyberbullying each other on Facebook. At first the girls were reluctant to share, but in the end this proved to be Successful</p>	<p>Journal writing to encourage empathy</p>	<p>Utbildning för elever</p>	<p>Utbildning om dk</p>
	<p>T5-A was adamant that imposing rules and regulations only go in one ear and out the other and that it was important for</p>	<p>Importance to model behavior</p>	<p>Involvera föräldrar</p> <p>Utbildning för elever</p>	<p>Samverkan</p> <p>Utbildning om dk</p>

	educators and parents to model the right behaviour and for students to be shown concrete examples of cyberbullying and discuss the implications.			
Social Influences on Cyber behaviors among Middle and High School Students Studie (2013) Hinduja, S., Patchin, W.	Moreover, students who said that their school or parents would take bullying and cyberbullying seriously and were likely to punish such behaviors were significantly less likely to report that they had participated. These findings support our hypothesis that certain informal social control mechanisms (i.e., peers, parents, educators) do have an important impact on the cyberbullying behaviors of adolescents.	Students who report that schools or parents will punish cyber bullying are significantly less likely to report that they participated in cyberbullying	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren
	For students who did not have friends who were bullies, as the likelihood of adult sanction for bullying/cyberbullying increased, participation in cyberbullying markedly decreased. This pattern was not as evident among students	For students who are not friends with bullies especially the likelihood of adult sanction decreased student participation in cyberbullying	Bestraffning	Konsekvenser för förövaren

	who associated with others who bully. Confirming the earlier analyses, students who reported that their peers had been involved in bullying were much more likely themselves to cyberbully, although the effect of perceived adult sanction was not as prominent.			
Revisiting Cyberbullying in Schools Using Quality Circle Approach (2012) Paul, S., Smith, P.K., and Blumberg H.H.	Allow an opportunity for free talk at the start of each lesson when the students acknowledge they are agitated and recognize a need to have a settling down period	Opportunity for free talk at the start of each lesson	Gruppsamtal	Motiverande samtal
	Hold circle time to reflect at the end of the day	Circle time to reflect at end of day	Gruppsamtal	Motiverande samtal
	Showcase good behavior in the school newsletter where students can be commended.	Good behavior showcased in newsletter	Involvera föräldrar	Samverkan
	Agree on individual classroom contracts, designed by each class and revisited	Class contracts in each class	Kontraktskrivning	Policy formulering
	Create a safe zone in the class room allowing students to remove themselves from the bullying situation and continue working, distance from the problem	Bully free safe zones in class rooms	Genomtänkt och övervakad fysisk skolmiljö	En säker skolmiljö
	Introduce a bullying timetable in the school diary to note where,	Bullying time table in school	Utbildning för elever	Utbildning om dk

	when and what type of incident occurred each week for the student and teacher to review together	diary		
Current Evidence of Best Practice in Whole-School Bullying Intervention and Its Potential to Inform Cyberbullying Interventions (2011) Pearce, N., Cross, D., Monks, H., Waters, S., and Falconer, S.	Whole-School Indicator One: Building Capacity For Action: Schools that assess and improve capacity support for implementation of evidence based strategies reduce bullying help to ensure school action is effective, sustainable and system wide	Implementation of evidence based strategies at school	Implementering av policy	Policy formulering
	Whole-School Indicator Two: Supportive School Culture". Creating and maintaining an ethos that discourages bullying is a crucial component of any school's approach to reduce bullying.	School ethos that discourages bullying	Formulera skolans värdegrund	Policy formulering
	Whole-School Indicator Three: Proactive Policies, Procedures and Practices. Schools with clear and consistent policy, procedures and practices send a strong message to the whole-school community about the school's beliefs and the provide a safe and supportive school environment. It provides the school with a framework to guide school	Clear and consistent policy, procedure and practices	Implementering av policy	Policy formulering

	expectations and reporting for the prevention, early response and case management of bullying behaviors.			
	Whole-School Indicator Four: School Community Key Understandings and Competencies. Educating staff, students and parents is a key strategy to reducing bullying in schools. Awareness raising of the nature, prevalence and types of bullying across the whole-school community provides a common platform on which to develop skills and competencies to prevent, identify and manage bullying incidents effectively and consistently.	Education for staff, students and parents	Fortbildning av skolpersonal Utbildning för elever Information till föräldrar	Utbildning om dk
	Whole-School Indicator Five: Protective School Environment. A well-designed, maintained and supervised school environment is shown to be important in countering bullying at school and promoting positive social interactions among students and staff. The building design, location, provision of space, facilities and activities for recreation and learning (including through technology) can positively	Well-designed and supervised school environment	Genomtänk och övervakad skolmiljö	En säker skolmiljö

	influence student behaviors.			
	Whole-School Indicator Six: School-Family-Community Partnerships". Schools that develop partnerships with students' families and key local organisations, through consultation and participation, recognize that it is the responsibility of the whole school and the wider community to reduce bullying.	Develop partnerships with students' families and local organisations.	Utveckla partnerskap med familjer och lokala organisationer	Samverkan
Cyberbullying: Using Virtual Scenarios to Educate and Raise Awareness (2009) Wright, V.H., Burnhamn, J.J., Inman, C.T., and Ogorchock, H, N.	Comments from participants from School B included: I'd go get my parents and like a school counselor.	Tell parents or school counselor	Rapportera incident för att identifiera dk Rapportera dk för att få hjälp	Rapportering för att identifiera och förhindra dk
	Students at both schools also indicated that they would turn to different individuals for help. Participants from School A indicated that they would more likely seek help from friends. One participant described, I would handle it with friends, but that can be, like, even more of a mess. However, when students from school A were asked if they were to seek the help of an adult they	Bully victims would seek help from friends, school counselor or mother.	Rapportera för att få hjälp	Rapportering för att identifiera och förhindra dk

	typically chose their school counselor. Participants from School B indicated that they would choose their mother or the school counselor.			
	Another issue that was prevalent in both groups was the need to educate adults about how to approach and educated others on cyberbullying.	Education for adults on how to approach and educate others on cyberbullying.	Fortbildning för personal Information för föräldrar	Utbildning om dk
	The students at both schools indicated a desire that adults should be better educated on what cyberbullying is and how to help students cope and deal with cyberbullying.	Education for adults on what cyberbullying is and how to help students with it.	Information till föräldrar	Utbildning om dk
	The students, especially at School A verbalized the need to listen to the kids and to better educate them on the causes of cyberbullying.	Adults need to listen to the students and to educate on the causes for cyberbullying.	Utbildning för elever	Utbildning om dk
	Regarding using a virtual reality: From the post scenario discussions with the students, they affirmed that they heard the intended education message about cyber bullying.	Students understood message about cyberbullying using a life simulator (virtual reality)	Utbildning för elever	Utbildning om dk

BILAGA 4 Kategorischema

	Kategori	1	2	3	4	5	6	7
Artikel								
1		*	*	*	*	*	*	*
2		*	*	*	*	X	*	X
3		*	*	X	X	*	*	*
4		*	X	X	X	*	*	*
5		*	*	*	X	*	*	*
6		*	X	X	X	*	*	*
7		*	X	*	X	X	X	X

Kategorischemat är numrerat och 1-7 horisontellt visas vilket artikel som avses och vertikalt visas den kod som har identifierats i respektive artikel.

* = Ja denna kategori har identifierats

X= Nej denna kategori finns ej.

Artiklar är numrerade från 1-7

1. High school teachers' perceptions of cyberbullying prevention and intervention (2012) Stauffer, Sterling; Heath, Melissa Allen; Coyne, Sarah
2. Online harassment in context: Trends from three Youth Internet Safety Surveys (2000, 2005, 2010). (2013) Jones, Lisa M. Mitchell, Kimberly J. Finkelhor, David
3. Under the Radar: Educators and Cyberbullying in Schools Cassidy, Wanda; Brown, Karen; Jackson, Margaret
4. Social Influences on Cyber behaviors among Middle and High School Students Studie (2013) Hinduja, S., Patchin, W.
5. Revisiting Cyber bullying in Schools Using Quality Circle Approach (2012) Paul, S., Smith, P.K., Blumbert, H.H.
6. Current Evidence of Best Practice in Whole-School Bullying Intervention and Its Potential to Inform Cyber bullying Interventions (2011) Pearce, N., Cross, D., Monks, H., Waters, S., Falconer, S.
7. Cyberbullying: Using Virtual Scenarios to Educate and Raise Awareness (2009) Wright, V.H., Burnham, J.J., Inman, C.T., Ogorchock, H,N.

Kategorier

1. Utbildning om dk
2. Motiverande samtal om dk
3. Rapportering för att identifiera och förhindra dk
4. Konsekvenser för förövaren
5. En säker skolmiljö
6. Policy formulering
7. Samverkan